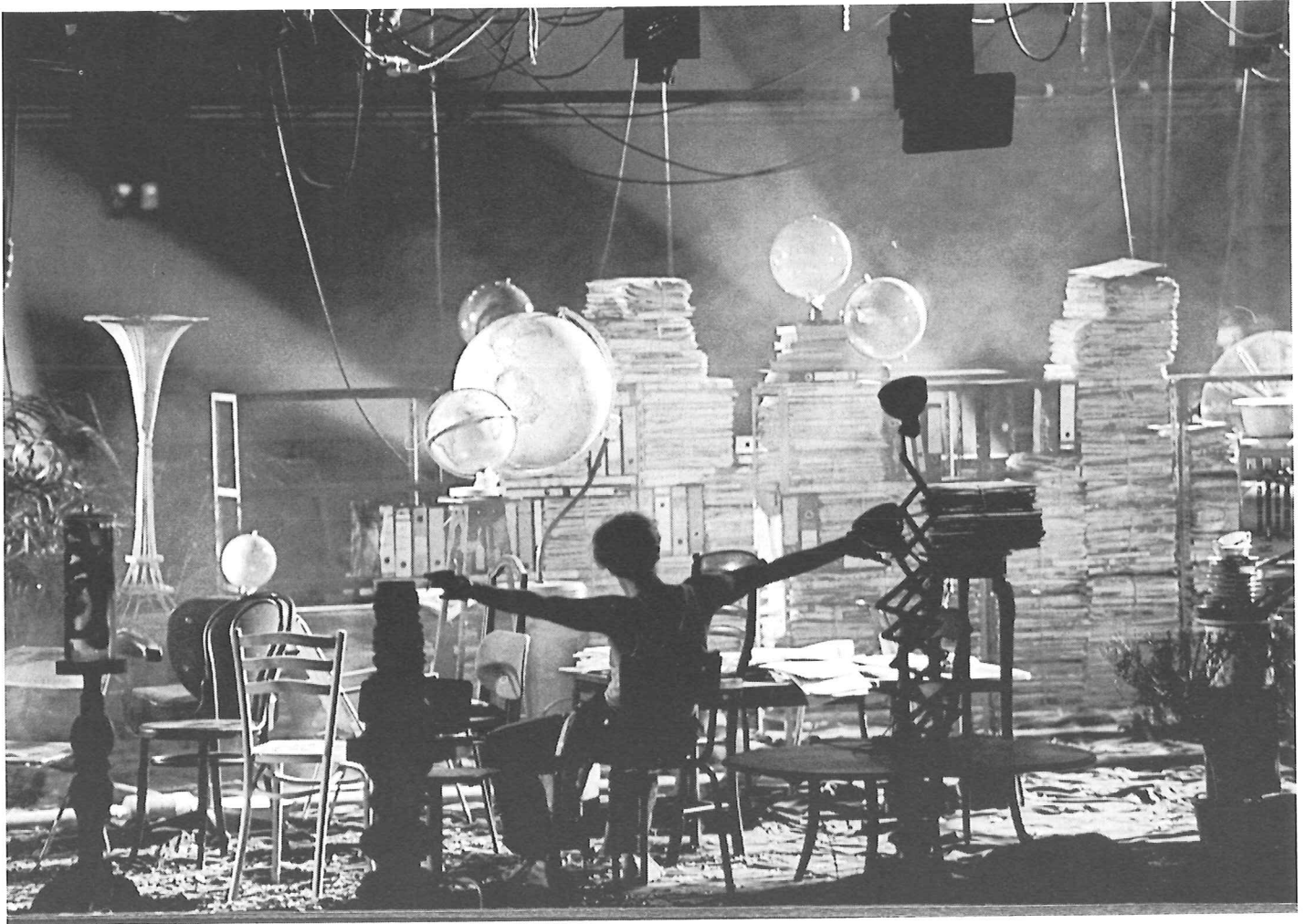

Het is heel positief dat naast de redactiekern en directe theaterpractici, ook andere gezaghebbende personen met een visie aan het woord worden gelaten. Dit is b.v. gebeurd met Gerard Mortier (de Munt), Hugo de Greef (Kaaitheter), Paul De Grauwe (hoogleraar economie). Het moet nog meer gebeuren. Dan pas wordt *Etcetera* het open forum, waar beleidsconcepten, structuurmodellen en culturele deontologie ter discussie staan. Vlaanderen mag er wel even wakker van liggen.

Ad multos annos, et cetera
(Fred Six, Vijf jaar theatertijdschrift "Etcetera",
in *Ons Erfdeel*, november-december 1988 p. 772)

Congo. De Tijd. — Foto: Keon.

De Tijd Antwerpen

Congo

De theaterwereld ligt op de loer. Theatersmensen van een jongere generatie hebben de krachten gebundeld, hebben daarvoor van de overheid een redelijke subsidie gekregen, en genieten van ruime belangstelling bij pers en publiek. Men wacht tot ze zullen vallen, hun nek breken, tot het bewijs wordt geleverd dat De Tijd al afgedaan heeft. Eén bewijsje is al

voldoende. Nu al zegt men dat De Tijd over het paard getild is, dat het seizoen maar povertjes is. Pennen worden gescherpt. Jakhalzen ruiken een prooi.

Theater is een wrede kunst. Er is geen tijd voor latere erkenning, alles moet onmiddellijk aanslaan. En het produktieproces is te duur en te complex om elk oninteressant probeersel terug op te rollen en opnieuw te beginnen. Het publiek vandaag is ook erg ongeduldig: men wil direct resultaat, elke produktie moet je overhoop halen of ze wordt afgekeurd. Het traject van de theatermakers verloopt trager: een inhoudelijke lijn wordt

uitgezet, een gezelschap vormt zich, een speelstijl wordt ontwikkeld, een theaterperspectief wordt nagestreefd. Die tijd moet men de makers gunnen. Beoordelingen op basis van een mislukking, op basis van een seizoensfluctuering gaan te snel. Belangrijker is of een groei mogelijk is, of een identiteit zich aftekent, of het perspectief realiseerbaar is. Het lijkt mij dat dat voor De Tijd zich voorlopig - en elke beoordeling die zich niet op minstens drie seizoenen beargumenteert blijft voor een dergelijk initiatief voorlopig - gunstig ontwikkelt: De Tijd heeft al een unieke plaats, houdt een eigen theaterse koers, legt

specifieke accenten, durft risico's nemen. En gaat daarbij af en toe op de bek. Met *Congo* bijvoorbeeld.

Congo is vooral onduidelijk. Geen onduidelijkheid die omfloerst is, spannend om door te dringen. Geen avontuuronduidelijkheid. Geen sluimerende ontluiking. Gewoon, ondoordringbaar, een overdaadonduidelijkheid. Zwart als Congo. *Congo* is een metafoer, zoveel is duidelijk. Maar een metafoer voor alles: voor het ondoordringbare oerwoud, voor de navel die ons leven bindt, voor de wildheid als heimelijk verlangen, voor het avontuur-voorbij-Marlboro, voor het zijn aan de andere kant van de